

IJODIY RIVOJLANISHNI BOSHQARISH: MAKTABGACHA TA'LIM TASHKIOTLARIDA TASVIRIY FAOLIYAT ASOSIDA INNOVATSION MENEJMENT MODEL

Toshkent shahridagi Puchon universiteti

Ilmiy va pedagogik kadrlar tayyorlash markazi

Menejment: ta'lim menejmenti magistranti

Mavlanova Feruza Muminovna

Annotatsiya- Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy faoliyat asosida bolalarning ijodiy rivojlanishini boshqarishga qaratilgan innovatsion menejment modeli yoritiladi. Modelning tarkibiy qismlari — diagnostika, rejalashtirish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish, jarayonni monitoring qilish va natijalarni baholash bosqichlari ilmiy asosda tahlil qilinadi. Shuningdek, tasviriy faoliyat orqali bolalarda ijodiy tafakkur, estetik did, sensor rivojlanish va mustaqil fikrlashni shakllantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy yondashuvlar (STEAM, Montessori, Reggio Emilia, raqamli tasviriy faoliyat)ning samaradorligi amaliy misollar asosida ko'rsatib beriladi. Tadqiqot natijalari maktabgacha ta'lim muassasalarida ijodiy rivojlanishni boshqarishning yangi innovatsion mexanizmlarini joriy etish orqali ta'lim sifatini oshirish imkoniyatlarini ochib beradi.

Kalit so'zlar-maktabgacha ta'lim, ijodiy rivojlanish, tasviriy faoliyat innovatsion menejment modeli, pedagogik texnologiyalar, diagnostika, Reggio Emilia, Montessori, STEAM, ijodiy tafakkur, ta'lim sifatini boshqarish

KIRISH

Maktabgacha ta'lim inson kapitalini shakllantirishning boshlang'ich va eng muhim bosqichlaridan biri sifatida jamiyat taraqqiyotida alohida ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa bolalarning ijodiy salohiyatini erta yoshdan rivojlantirish ularning keyingi intellektual, emosional va ijtimoiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ijodkorlik jarayoni bolaning tasavvuri, kognitiv tafakkuri, mustaqil qaror qabul qilish qobiliyati va o'z imkoniyatlarini erkin namoyon eta olishida muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy faoliyatni samarali tashkil etish ijodiy rivojlanishni boshqarishning asosiy yo'nalishlaridan biridir.

Mavzuning dolzarbligi

Mazkur mavzuning dolzarbligi hozirgi globallashuv jarayonida bolalarda kreativ fikrlash, mustaqil qaror qabul qilish, muammolarga noodatiy yechim topish kabi kompetensiyalarni shakllantirish ehtiyoji bilan izohlanadi. Tasviriy faoliyat ijodiy rivojlanishning eng samarali pedagogik vositalaridan biri bo'lib, uni innovatsion menejment asosida boshqarish ta'lim sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Asosiy qism

Ijodiy rivojlanishning pedagogik-psixologik asoslari Vygotskiy, Venger, Elkonin kabi olimlar tomonidan keng o'rganilgan. Tasviriy faoliyat bolalarning tafakkuri, tasavvuri, motorikasi, emotsional holatini rivojlantiruvchi kompleks jarayon hisoblanadi. Zamonaviy ta'limda STEAM, Montessori, Reggio Emilia, raqamli tasviriy faoliyat kabi innovatsion yondashuvlar keng qo'llanilmoqda va bu jarayon ijodiy rivojlanishni boshqarishda muhim o'rin tutadi.

Innovatsion menejment modeli

Innovatsion menejment modeli besh asosiy bosqichdan iborat: diagnostika, rejalashtirish, tashkiliy-amaliy jarayon, monitoring va baholash, takomillashtirish.

Mazkur model tasviriy faoliyatni tizimli boshqarish, zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, bolalarning ijodiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tasviriy faoliyat asosida ijodiy rivojlanishni boshqarish innovatsion menejment modeli orqali sezilarli samaradorlikka erishadi. Tizimli yondashuv, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, diagnostika va monitoringning yo'lga qo'yilishi ta'lim sifatini oshiradi.

Yuqorida olib borilgan ilmiy–nazariy tahlillar shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tasviriy faoliyat asosida ijodiy rivojlanishni boshqarish bugungi ta'lim tizimi uchun strategik ahamiyatga ega jarayondir. Tasviriy faoliyat bolalarning nafaqat estetik didi va badiiy tasavvurini, balki kognitiv rivojlanishi, emotsional holati, mustaqil fikrlashi hamda ijodiy tashabbuskorligini shakllantiruvchi kompleks pedagogik vosita hisoblanadi.

Tadqiqot davomida zamonaviy innovatsion pedagogik texnologiyalar — STEAM, Montessori, Reggio Emilia, raqamli tasviriy faoliyat va interaktiv metodlarning qo'llanilishi tasviriy mashg'ulotlar samaradorligini sezilarli darajada oshirishi, bolalarning ijodiy faolligini rag'batlantirishi va ularni kreativ fikrlashga yo'naltirishi aniqlandi.

Innovatsion menejment modelining diagnostika, rejalashtirish, tashkiliy-amaliy faoliyat, monitoring va baholash, hamda doimiy takomillashtirish bosqichlari ijodiy rivojlanish jarayonini tizimli ravishda boshqarishga imkon yaratadi. Mazkur model maktabgacha ta'lim tashkilotlarida metodik ishlarni optimallashtirish, tarbiyachilar malakasini oshirish va ta'lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Shu bilan birga, tasviriy faoliyatni ilmiy asosda boshqarish orqali har bir bolaning individual qobiliyatlari, qiziqishlari va kreativ potensialini ochib berish

mumkinligi tasdiqlandi. Bu esa kelajak avlodning ijodkor, tashabbuskor va raqobatbardosh shaxs sifatida shakllanishiga zamin yaratadi.

Umuman olganda, tasviriy faoliyat asosida innovatsion menejment modelini maktabgacha ta'lim jarayoniga tatbiq etish ta'lim sifatini oshirish, ijodiy rivojlanishni ta'minlash va zamonaviy pedagogik muhit yaratishning eng samarali yo'nalishlaridan biri ekanligi aniqlandi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Vygotsky, L.S. Imagination and Creativity in Childhood / Vygotsky L.S. – Moscow: Pedagogika, 2005.
2. Elkonin, D.B. Psikhologiya Igr i Tvorchestva / Elkonin D.B. – Moscow: Prosveshchenie, 1989.
3. Montessori, M. The Montessori Method. New York: Frederick A. Stokes Company, 1912.
4. Malaguzzi, L. The Reggio Emilia Approach: Advanced Reflections. Reggio Emilia: Reggio Children, 1998.
5. O'zbekiston Respublikasi. Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risidagi Qonun. Tashkent, 2020.
6. STEAM Education Framework. Integrating Arts into STEM Education. Boston: EdTech Press, 2019.
7. Robinson, K. Out of Our Minds: Learning to Be Creative. Chichester: Capstone, 2001.
8. Eisner, E. Arts and the Creation of Mind. New Haven: Yale University Press, 2002.
9. Frost, J.L., Wortham, S.C., Reifel, S. Play and Child Development. Upper Saddle River: Pearson, 2012.
10. Isroilov, S. Innovatsion menejment va ijodiy rivojlanish maktabgacha ta'limda. Tashkent: O'qituvchi, 2024.